

De nacht van Gethsemané

Liturgiesuggesties:

Gezang 182: 4, 5 en 6

Opwekking 281

Psalm 42: 1 OB

Schrijftberijming 25: 1 en 2

Mattheüs 26: 30-46

Psalm 118: 4

Na verkondiging: Gezang 180: 1, 3, 4, 6 en 7

Psalm 143: 8

Psalm 143: 9

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

Daar gaan ze.

Door de donkere straten van Jeruzalem.

Waar Judas - de verrader - met de joodse leiders ... al overleg pleegt over de gevangenneming.

Tegen de Olijfberg - daar waar de weg naar Bethanië zich splitst - ligt de tuin van de olijven.

Gethsemané, een vertrouwde plek onder de eeuwenoude, knoestige olijfbomen.

Hoe vaak was Jezus hier niet met zijn discipelen geweest?

Hoe vaak bracht Hij hier de nacht niet door ... in gebed?

De volle maan schijnt door de bladeren van de bomen en werpt z'n grillige schaduwen in de schemerige tuin.

Getsemané - de naam betekent oliekelder, oliepers.

Een aanplant van olijfbomen aan de voet van de Olijfberg.

Een omsloten, afgeschermdde tuin, waar mogelijk in een kelder of in een andere ruimte ... de vruchten tot olijfolie werden geperst.

Aan de ingang zegt Jezus tot acht van zijn discipelen: 'Blijven jullie maar hier, dan ga ik verder om te bidden.'

In de worsteling, die nu gaat komen, moet de Zoon des mensen alleen zijn.

Alleen zijn meest vertrouwde leerlingen ... Petrus, Jacobus en Johannes neemt Hij mee.

Verder de olijventuin in.

Hun aanwezigheid zal Hem tot steun zijn.

*

"En Hij begon bedroefd en beangst te worden ... tot stervens toe; ... blijft hier en waakt met Mij."

Het is, broeders en zusters, of Jezus van zijn discipelen wordt losgescheurd.

De satan is gekomen, zijn grote tegenstander.
Die zal Hem zien laten ... hoe diep het lijden zal zijn dat over Hem komen zal.
En Jezus ... Hij huivert, Hij krimpt ineen bij de gedachte aan zijn lijden en zijn sterven.
Zo groot is zijn angst dat Hij bidt:
"Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze beker - deze bittere lijdensbeker - Mij voorbijgaan ..."

Nu, in Gethsemané, is het ogenblik aangebroken, waarop Jezus Zichzelf zal moeten prijsgeven in de dood.
Gevoelens van verdriet en angst komen naar boven.

We zien hier hoezeer Jezus Christus ... Mens is geweest.
Hij is geen Superheld, geen Superstar.
Hij houdt Zich niet flinker ... dan Hij is.
Jezus is Mens, net zoals u en ik.
Hij kent daarom onze gevoelens, onze angsten.
Hij kent ook ons alleen-zijn en ons verdriet.
Daarom kan Hij ons bij staan.
Ook als het voor ons wel eens duister wordt.

In dit verdriet en in deze angst wil de Zoon spreken met zijn Vader.
Zoals in heel Jezus' leven het gebed met zijn Vader zijn beslissingen bepaalde ... zo ook hier, in deze nacht in Gethsemané.

*

De nacht van Gethsemané.
Alles wat er, broeders en zusters, jongelui, gebeurt speelt zich af in de duisternis van de nacht.
De nacht ...
Straks zullen de vlammen van fakkels die de duisternis vaneen scheuren.

De nacht van Gethsemané.
Het is een nacht die men - naar joodse traditie - in ere moest houden.
Het paasmaal was gevierd:
De maaltijd die herinnerde aan de uittocht uit Egypte.
De ongegiste koeken - de matzes.
De beker met wijn.
De bittere kruiden.
De lamsbout en het bloed.

Nu volgt de nacht van waken en van bidden.
De nacht van waken voor de HERE.
De nacht waarin het volk van Israël geboren was.
De HERE had in deze gedenkwaardige nacht - waarin het volk Israël uit Egypte trok - ogen en handen te kort.
De grote Bevrijder moest al zijn macht en kracht gebruiken ... om de uittocht te laten slagen.
Stel je voor dat Hij toen niet gewaakt had.
Dan was alles misgelopen.

*

De nacht van Gethsemané is de nacht van de overlevering.

Jezus wordt overgeleverd in de handen van zondaren.

Hij zal straks van hand tot hand gaan.

- Eerst is er Judas, de handlanger van de joodse leiders, die Hem verraadt met een kus.

Voor dertig zilverstukken, de prijs voor een slaaf, gaat Jezus - bij Judas - van de hand.

- Dan zijn het de soldaten die Hem - met harde hand - gevangen zullen nemen en hun koningsspel met Hem zullen spelen.

- Dan voor de joodse raad: Kajafas, de hogepriester van dat jaar: Het is beter voor het volk dat één mens sterft.

- Naar Pilatus: Ik was mijn handen in onschuld.

- En Herodes.

"Overgeleverd in de handen van zondaren", schrijft Mattheüs.

Voor hén, voor zondaren, is Jezus naar deze aarde gekomen.

Voor hén is er redding door zijn verzoenend bloed.

"Overgeleverd in de handen van zondaren".

Mensen, zoals u en ik.

*

De nacht van Gethsemané is ook de nacht van de verzoeking.

"Waakt en bidt, dat gij niet in verzoeking komt."

Verzoeking.

De satan, die een wig probeert te drijven tussen Jezus en zijn discipelen.

En die zijn voorlaatste poging doet om Jezus van zijn opdracht af te brengen.

De nacht van de verzoeking.

Het is als in het paradijs.

Ik hoor hem al zeggen, de leugenaar van het begin:

"Heeft Jezus niet gezegd, dat jullie rustig konden gaan slapen?"

*

De nacht van Gethsemané is ook de nacht van het gebed.

Vijf keer lezen we, dat er niet alleen gewaakt wordt, maar dat er ook gebeden wordt.

Dit nachtelijk uur is een ... gebedsuur.

Het is Jezus' uur ... met zijn Vader:

En Hij bad, en Hij bad, en Hij bad.

Tot drie keer toe. Als het ware ... onafgebroken.

Zo bidt Jezus in de nacht, strijdend, worstelend, helemaal alleen ... het gebed van de volkomen overgave aan de wil van zijn Vader.

Ik moest, broeders en zusters, jongelui, denken aan dat bekende lied:

Blijf mij nabij, wanneer het duister daalt.

De nacht valt in, waarin geen licht meer straalt.

Andere helpers, Heer, ontvallen mij.

Der hulpelozen hulp, wees mij nabij.

U heb ik nodig, uw genade is
mijn enig licht in nacht en duisternis.
Wie anders zal mijn leidsman zijn dan Gij?
In nacht en ontij, Heer, blijf mij nabij.

*

In deze donkere nacht van Gethsemané is Jezus alleen.
Helemaal alleen.
Alleen met zijn Vader.
Alleen met de wíl van zijn Vader.
Want het gaat in deze nacht ... uiteindelijk om het doen van de wil van de Vader.
"Doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt."

Het doen van Gods wil.
Maar kan dit wel ... Gods wil zijn?
Kan het Gods wil zijn ... dat de Zoon zijn leven geeft?
Ja, zegt het blijde evangelie, want God wil niet dat er iemand verloren gaat ... maar dat allen behouden worden.
Allen?!
Ja, daarom geeft Hij ... één voor allen.
Zijn Zoon, het liefste dat Hij had.
In mensenhanden.
In de handen ... van zondaren.

Hier komt, broeders en zusters, jongelui, openbaar ... hoe groot de liefde van God de Vader voor mensen is.
Zijn hart gaat voor ons open.
Jezus laat zien wat zijn Vader wil.
"Dit is de wil van mijn Vader: dat een ieder, die in Mij gelooft, niet verloren ga, maar het eeuwige leven hebbe."

Maar Jezus is ... alleen.
Alleen met de - voor ons mensen - onbegrijpelijke wil van zijn Vader.
En zijn discipelen slapen.
Van hen hoeft Jezus geen steun te verwachten.
Ze zijn zich van niets bewust.
Ze hebben van wat er in deze nacht van Gethsemané gebeurt ... geen enkel begrip.

Tot drie maal toe komt Jezus, de Zoon des mensen - zo noemt Hij zichzelf in vers 45

...

Tot drie maal toe komt de Zoon des mensen tot zijn discipelen.

"Waakt met Mij." (38)

"Waart gijlieden zo weinig bij machte met Mij te waken?" (40)

Nee, ze kunnen het niet.
Waken met Jezus ...
"De geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak."

*

In de nacht van Gethsemané waakt en bidt Jezus alleen.
Hij strijdt zijn helse strijd.
Hij neemt de beker aan ... uit de hand van zijn Vader.
Het is de beker van het lijden.
Het lijden dat uitloopt op de dood.
"Kunt gij de beker drinken, die Ik zal drinken?" (20:22) heeft Jezus - zes
hoofdstukken eerder - zijn discipelen gevraagd.
Ze kunnen het met geen mogelijkheid.
Daarom neemt Jezus hier die beker en zet hem aan zijn lippen.
Hij zal die beker drinken ... tot de laatste druppel toe.

De beker van het lijden.
De beker van het plaatsvervangend en verzoenend lijden.
Voor zondaren.
Voor mensen die het bij God verprutst en verknoeid hebben.
Want in die beker proeft Jezus de bittere toorn van God.
De beker van Gods toorn.
Dáárom, broeders en zusters, joneglui, moest Jezus deze beker drinken.

Er was geen mens op aarde die Gods toorn tegen de zonde kon dragen.
En Jezus ... Jezus bidt, smeekt, om kracht om te volharden.
Hij grijpt naar de hand van de Vader, die Hem de beker aanreikt:
"Mijn Vader ..."
"Uw wil geschiede ..."

*

Nee, de beker gaat niet voorbij.
En intussen slapen nog steeds de drie discipelen.
Zelfs Petrus - haantje de voorste als altijd - zelfs Petrus slaapt.
Weet u, in die drie discipelen herken ik mijzelf, herken ik ons.

Want toen Jezus ons meeleven het hardst nodig had, verzuimden ook wij ... met Hem
mee te leven.
Toen Hij ons heil overeind zette ... schitterden ook wij door afwezigheid.
Toen zijn belangstelling voor óns op het innigst was ... was ónze belangstelling voor
zijn wel en wee ... minimaal.
Och, je geneert je eindeloos.
Maar ontroerd ontdekken we, dat ons medeleven niet nodig was om Christus er toe
te brengen ... die bittere beker leeg te drinken ... in onze plaats.
Van God en mensen verlaten!

*

Zo waakt en bidt Jezus heel alleen in de nacht van Gethsemané.
Hij waakt en bidt daar ook voor ons.
In onze plaats.

Hij heeft ook voor ons de verzoeking van de satan doorstaan.
Hij heeft de beker van het lijden ook voor ons uit de hand van zijn Vader genomen.
Zijn einde ... is ons begin.
Zijn kruisdood betekent voor ons het eeuwige leven.

In de nacht van Gethsemané breekt het licht van Gods heil voor zondaren door.
Hij droeg onze schuld.
Wij worden als onschuldigen gerekend.
Is dat, broeders en zusters, jongelui, niet om stil van te worden.
Jezus - in onze plaats!

*

Eén maal, twee maal, en voor de derde maal gaat Jezus in Gethsemané de weg van de verzoeking.
In de verzoeking klemt Hij Zich biddend vast aan de Vader.
Drie jaar eerder - aan het begin van werk op aarde - was Hij al een keer eerder door de satan verzocht.
In de woestijn.
Evenals toen ... deinst ook nu de satan terug.
En als overwinnaar keert Jezus terug naar zijn discipelen.
Die slapen weer.
Tot de drie zegt Hij: "Slaapt nu maar en rust. Zie de ure is gekomen, en de Zoon des mensen wordt overgeleverd in de handen van zondaren."
Tot de andere acht, die bij de ingang hebben gewacht:
"Staat op, laten wij gaan.
Zie, die Mij overlevert, is nabij."

*

De laatste en beslissende fase gaat nu in.
We worden door Jezus wakker geschud.
We volgen Hem op zijn weg naar het kruis van Golgotha.
Niet wij hoeven daar de onheilsbeker van Gods toorn te drinken.
We zouden het niet eens kunnen.
Jezus heeft die beker - in onze plaats - aangenomen.
Hij zal die beker drinken ... tot het einde toe.
Zo wordt die onheilsbeker voor ons de beker van het heil.
De beker van vergeving en verzoening.
De beker van de bevrijding.
Voor ons.
In onze plaats.
Laten we waken en laten we bidden.
Voor elkaar en voor de wereld.
"Opdat een ieder die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe."
Want dát is de wil, van God, de Vader.
Die wil werd door Jezus voor ons ... gedaan! Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden 16 april 2000

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !